

Sygnatura akt VIII Ga 355/12

WYROK

WIMIENIURZECZYPOSPOLITEJPOLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Budzyńska

Sędziowie: SO Piotr Sałamaj

SR del. Robert Bury (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. Monika Ziębakowska

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2013 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko „ (...) -Centrum- (...)” spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 5 lipca 2012 roku, sygnatura akt X GC 353/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a. w punkcie I. – oddała powództwo;

b. w punkcie II. – zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.017 zł (trzy tysiące siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu;

c. w punkcie III. – nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie kwotę 329,88 zł (trzysta dwadzieścia dziewięć złotych osiemdziesiąt osiem groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.704 zł (jeden tysiąc siedemset cztery złote) tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Piotr Sałamaj SSO Anna Budzyńska SSR del. Robert Bury

Sygn. akt VIII Ga 355/12

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie wyrokiem z dnia 5 lipca 2012 roku zasądził od pozwanego „ (...) -Centrum- (...)” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 10.075,35 zł.

Wyrok zapadł w sprawie, w której powód domagał się od pozwanego zwrotu kwoty zapłaconej za naprawę pojazdu S. (...) twierdząc, że wynagrodzenie zapłacił z zastrzeżeniem zwrotu, a naprawa powinna być wykonana w ramach udzielonej gwarancji. Pozwany domagał się oddalenia powództwa twierdząc, że naprawa wywołana została niewłaściwą eksploatacją pojazdu.

Sąd ustalił, że powód korzysta z 9 samochodów marki S. (...) serwisowanych przez pozwanego. 7 maja 2010 roku i 11 czerwca 2010 roku powódka zgłosiła pozwanemu głośną pracę skrzyni biegów i trudności z włączeniem 5. biegu w samochodzie osobowym S. (...) o nr rej. (...) domagając się naprawy gwarancyjnej. Uprzednio samochód był naprawiany w ramach gwarancji, uszkodzeniu uległa skrzynia biegów. Pismem z 17 maja 2010 roku pozwana poinformowała powódkę, iż po demontażu i oględzinach skrzyni biegów stwierdzono ścięcie kołka rozprężnego zabezpieczającego przed wysunięciem sworznia kół satelitów, co spowodowało przetarcie obudowy mechanizmu różnicowego, doprowadziło do wycieku oleju ze skrzyni biegów, spowodowało zacieranie się współpracujących elementów. Stwierdzono, że naprawa nie jest objęta gwarancją, usterkę traktuje się jako konsekwencję nieprawidłowej eksploatacji. Wymiana korespondencji między stronami nie doprowadziła do uzgodnienia stanowisk. Strony procesu zleciły rzeczoznawcom sporządzenie opinii mających na celu stwierdzenie przyczyn usterki; wnioski opinii były sprzeczne, lecz zgodne ze stanowiskiem strony zlecającej opinię. Pozwana spółka naprawił samochód S. (...) wystawiła powódce w dniu 23 lipca 2010 roku fakturę VAT na kwotę 10.075,35 zł. Powód płacąc za naprawę w poleceniu zapłaty zamieścił adnotację „z zastrzeżeniem art. 411 k.c.”. 14 stycznia 2011 roku powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 10.624,35 zł, twierdząc że naprawa powinna być wykonana w ramach gwarancji. Sąd ustalił, że przyczyną uszkodzenia układu przeniesienia napędu w samochodzie S. (...) należącym do powódki była eksploatacja pojazdu w niekorzystnych warunkach. Wcześniejsze naprawy pojazdu nie miały wpływu na uszkodzenie zgłoszone w dniu 7 maja 2010 roku. Biegły sądowy wydający opinię w niniejszej sprawie stwierdził, że starcie sworznia satelitów nie musi być słyszalne przez użytkowników. Przyjęto brak podstaw do ustalenia, że samochód był źle eksploatowany.

Sąd uznał powództwo za uzasadnione w całości odwołując się do art. 577 § 1 k.c. i uprawnień kupującego stwierdzonych w dokumencie gwarancyjnym. Odwołano się do ogólnych celów gwarancji, stwierdzono, że uprawnionego z gwarancji nie obciąża dowód co do przyczyn powstania ujawnionej wady, chroni go w tym zakresie domniemanie faktyczne, że wada powstała z przyczyny tkwiącej już poprzednio w rzeczy sprzedanej. Ciężar dowodu niewłaściwego używania rzeczy spoczywa na zobowiązanym z gwarancji, który dla zwolnienia się z odpowiedzialności powinien wykazać, że wady robót wystąpiły z przyczyn od niego niezależnych.

Sąd przyjął, że pozwana nie udowodniła, że powódka niewłaściwie eksploatowała pojazd, a tym samym, że uszkodzenia samochodu powstały z winy użytkownika, co sugerowałyby utratę uprawnień z gwarancji. Przyczyną uszkodzenia pojazdu była eksploatacja w niekorzystnych warunkach, jednak charakterystycznych dla działalności wykonywanej przez powoda. Rozgraniczono pojęcie eksploatacji pojazdu w sposób niewłaściwy od pojęcia eksploatacji w niekorzystnych warunkach. Oceniając opinię biegłego sądowego jako wiarygodną, Sąd doszedł do przekonania, że pojazd powinien być naprawiony w ramach gwarancji. Powód nie był więc zobowiązany do zapłaty za naprawę skrzyni biegów; zaś zapłacona kwota 10.075,35 zł była świadczeniem nienależnym.

Wyrok został w całości zaskarżony apelacją przez pozwaną spółkę, która domagała się jego zmiany przez oddalenie powództwa. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny, z pominięciem dowodów wskazujących na zawarcie przez strony umowy o dzieło; w sposób dowolny przez pominięcie wynikającego z opinii biegłego wniosku, że przyczyną awarii była jazda w niekorzystnych warunkach, takich jak gwałtowny wjazd w wyrwę w jezdni lub gwałtowne uderzenie w wysoki próg bądź krawężnik, a zatem zdarzenia losowe (czynniki zewnętrzne mechaniczne) nieobjęte gwarancją jakości, naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i obciążenie pozwanej obowiązkiem ciężaru dowodowego w sprawie o zwrot nienależnego świadczenia.

Według apelującej spółki, po uzgodnieniach stron naprawę wykonano odpłatnie na korzystnych dla powódki warunkach. Zawarto umowę o dzieło, którą pozwana wykonała. Świadczenie powódki nie było nienależne, wynikało z umowy zawartej przez strony. Odwołano się ponadto do opinii biegłego, z której wynika, że przyczyną usterki

jest eksploatacja pojazdu w niekorzystnych warunkach, jednak nie wynika to z wady produktu lub potencjalnie nieprawidłowej poprzedniej naprawy pojazdu. Przyczyną uszkodzenia skrzyni biegów był przypadek losowy, który wyklucza objęcie naprawy warunkami gwarancji. Gwarant nie odpowiada za to, w jaki sposób użytkownik korzysta z pojazdu i po jakich nawierzchniach się nim porusza. Zgodnie z warunkami gwarancji - pkt. II.2 - „podstawowa gwarancja nie obejmuje usterek powstałych na skutek działania zewnętrznych czynników mechanicznych” oraz „uszkodzeń spowodowanych wypadkiem, kolizją drogową”. Według apelującego, Sąd naruszył art. 6 k.c. przerzucając na pozwanego ciężar dowodowy ustalenia okoliczności, że przyczyna uszkodzenia skrzyni biegów w pojeździe nie tkwiła w produkcie. Stwierdzono, że powód domaga się zwrotu nienależnego świadczenia i na nim spoczywa ciężar dowodu.

Powód wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna.

Rozpoznając merytorycznie zgłoszone roszczenia po raz wtóry Sąd Okręgowy przyjmuje ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny za własne ustalenia, bez konieczności ponownego jego przytaczania za wyjątkiem ustalenia, że usterka skrzyni biegów powstała wskutek wady tkwiącej już uprzednio w rzeczy sprzedanej. Materialnoprawna ocena faktów wyrażona przez Sąd Okręgowy przedstawia się odmiennie od dokonanej w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Stosownie do art. 578 k.c., jeżeli w gwarancji inaczej nie zastrzeżono, odpowiedzialność z tytułu gwarancji obejmuje tylko wady powstałe z przyczyn tkwiących w sprzedanej rzeczy. Ustalenie przyczyny wady ma zasadnicze znaczenie dla ustalenia, czy świadczenie powoda było nienależne i podlega zwrotowi, skoro spełniono je z tym zastrzeżeniem. Wbrew twierdzeniom apelującego, zawarcie umowy i ustalenie wynagrodzenia nie wyłącza jego kwalifikacji jako nienależnego, jeżeli istniał taki stosunek umowny, według którego naprawa powinna być wykonana bez wynagrodzenia, a intencją stron nie objęto jego zmiany. Tym stosunkiem umownym, już uprzednio istniejącym, według twierdzeń strony powodowej jest umowa gwarancji, z niej to bowiem wynika, że usuwane są bezpłatnie usterki powstałe z przyczyn już uprzednio tkwiących w rzeczy sprzedanej. Zasadniczego znaczenia nabiera zatem ustalenie, czy usterka skrzyni biegów wynikała z wady rzeczy sprzedanej, tkwiącej już w niej uprzednio.

Wbrew pogładowi Sądu I instancji, popartego poglądami komentatorów do kodeksu cywilnego, nie ma normatywnych podstaw aby ustalać istnienie domniemania faktycznego w oparciu o przepis ustawy. Przepisy mogą wprowadzać domniemania prawne, ustawowy obowiązek wyciągnięcia określonego wniosku w razie zaistnienia wskazanej podstawy domniemania. Żadna z norm prawnych nie wprowadza domniemania prawnego opartego na wnioskowaniu, że jeżeli rzecz w okresie gwarancji uległa ustercie, to wynika to z przyczyny tkwiącej w sprzedanej rzeczy. Jedynie okoliczności faktyczne konkretnej sprawy mogą uzasadniać istnienie takiego domniemania. W postępowaniu przed sądem I instancji nie wskazano jednak faktu albo grupy faktów, na podstawie których – opierając się na doświadczeniu życiowym, powszechnie znanym prawdopodobieństwie – można ustalić istnienie innego faktu, mającego zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia. Nie jest znany fakt, z którego można wyciągnąć wniosek, że jeżeli uszkodzeniu uległa skrzynia biegów, to nastąpiło to z przyczyn tkwiących już w sprzedanej rzeczy. Nie sposób konstruować domniemania faktycznego w oparciu jedynie o uszkodzenie skrzyni biegów. Ponadto domniemania faktyczne nie przerzucają ciężaru dowodu, lecz ułatwiają dowodzenie faktów przez stronę związaną ciężarem dowodu. Błędnie zastosowano art. 6 k.c., nie ma to jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Postępowanie dowodowe przed Sądem Odwoławczym mające na celu wyjaśnienie rozbieżności w opinii biegłego jest podstawą do ustalenia, że awaria skrzyni biegów nie nastąpiła z przyczyn tkwiących już uprzednio w rzeczy sprzedanej. Z opinii biegłego sądowego wynika, że sworzeń, który był przyczyną awarii skrzyni biegów, był eksploatowany w stopniu charakterystycznym dla samochodu rajdowego. W normalnych, zwykłych, przeciętnych warunkach eksploatacyjnych, więc przewidywanych przez producenta pojazdu przeznaczonego do powszechnego użytku, na sworzeń nie działają siły ścinające. Siły te powstają i stają się przyczyną zniekształcenia sworznia, kiedy pojazd przez długi okres eksploatacji gwałtownie hamuje w ten sposób, że sprzęgło ani koła nie uzyskują

poślizgu albo bardzo gwałtownie przyśpiesza. Normalna, zwykła przeciętna eksploatacja pojazdu obejmuje oczywiście gwałtowne hamowanie, nie obejmuje jednak długotrwałej eksploatacji w ten sposób; innymi słowy sworznie nie są obliczane na eksploatację w warunkach ekstremalnych, kiedy w sposób długotrwały oddziałują na nie siły ścinające. Jednocześnie biegły stwierdził, że uprzednia naprawa skrzyni biegów nie ma żadnego znaczenia dla kolejnej jej awarii. Opinia biegłego podlega ocenie - przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 roku, I CKN 1170/98, OSNC 2001, z. 4, poz. 64). Uzupełniająca opinia biegłego stanowiąca podstawę dla rozważanego, zasadniczego dla rozstrzygnięcia ustalenia jest wiarygodna, spełnia wskazane kryteria, ponieważ jest logiczna i oparta na wiedzy specjalistycznej. Sąd nie może wyprowadzać z opinii innych wniosków merytorycznych, niż w niej wyrażone. Z opinii biegłego wynika, że przyczyną awarii nie była wada tkwiąca w sprzedanym powodowi samochodzie, a jedynie takie ustalenie mogłoby stanowić o zasadności powództwa. Przyczyną usterki był sposób długotrwałej eksploatacji pojazdu w sposób odbiegających od zwykłego, do jakiego producent przewidział samochód S. (...).

Nie ustalono, że przyczyna usterki wynika ze sprzedanej rzeczy, a ustalono, że była wynikiem eksploatacji pojazdu; z powyższych przyczyn wyrok sądu I instancji podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. przez oddalenie powództwa.

Zmiana wyroku Sądu I przez oddalenie powództwa skutkowałą, w odniesieniu do rozstrzygnięcia o kosztach procesu przed tym sądem, przyjęciem, że powód przegrał sprawę w całości. Zgodnie z art. 98 k.p.c. zobowiązany jest do zwrotu pozwanemu celowych kosztów procesu, wynagrodzenia adwokata ustalonego na podstawie § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z 2002 roku ze zmianami), w kwocie 2400 złotych, opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, poniesionych przez niego kosztów wynagrodzenia biegłego w kwocie 600 zł, łącznie w kwocie 3017 zł. Wynagrodzenie biegłego niepokryte zaliczką, więc wydatki pokryte tymczasowo przez Skarb Państwa, podlegają zwrotowi przez stronę przegrywającą sprawę, o czym orzeczono w punkcie I. c. wyroku Sądu Okręgowego.

Powód przegrał postępowanie przed Sądem II instancji, zobowiązany jest do zwrotu pozwanemu celowych kosztów procesu, wynagrodzenia adwokata ustalonego na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 cytowanego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w kwocie 1200 zł oraz opłaty od apelacji w kwocie 504 zł.

SSO Robert Bury SSO Anna Budzyńska SSO Piotr Salamaj